

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom-ban és Ausztriában
Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
Egyes szám ára 8 fil., vidéken 10 fillér.

Szerkeszti BUDAY ALADÁR.
A PÁZMÁNEUM nyomda és irodalmi vállalat kiadása
Budapesten, VIII., Mária-utca 11.

A német birodalom államaiba egész évre 5 k
Európa egyéb államaiba és Amerikába
egész évre 7 k
Hirdetések alku szerinti árban.

Szeptember 30 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált. d. e. 1 ó. 20 p.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
6 Vasárnap	Órangyalok	Máté	24 Eutik	Máté	5 10	6 14	13 8		5 53	4 26	Hold- vált. d. e. 1 ó. 20 p.
7 Hétfő	Regina sz.	(VI. 24—33.)	25 Bertalan	(XXI. 81. sz.)	11	11	13 4		6 19	5 28	
8 Kedd	Kisasszony	Senki két	26 Adrián	A gonosz	13	9	13 0		6 40	6 30	
9 Szerda	Klavér Péter	urnak	27 Poemen	szőlőműve-	14	7	12 57		7 14	7 32	
10 Csütörtök	Tol. Miklós hv	nem szolgál-	28 Mózes	lőkről, kik	15	4	53		7 44	8 36	
11 Péntek	Jácint vt.	hat egyszerre	29 Iván fejv.	hűtlenked-	17	3	50		8 17	9 43	
12 Szombat	Guido hv.		30 Sándor pk.	nek.	18	1	47		8 55	10 47	

néme
yógyszere.
Orientalis.
enül megszünteti
együtt. Egy üveg
Kapható a készi-
zberény 11. ház-
cza és Dr. Egger
gytáraiban.

ét!
ánlja!
mentesen
es lábak; a
sza fizeti a
LALAT

s kereszt
mellett.

kezek és lábak, a osuz,
ny, isohias, bajaban;
zában s a velejáro hát-
nál; különösen idegban-
nál s a velök járó ál-
ság bajaban; a ren-
vérkeringés bajaban a
ok más oly bajban, s
aram a gyógyító szere
csak időről-időre, de
testben s mig egyfelől
adatosabb óvószere az
k ellen.

husz éves beteg-
ban lévő ellismeré-
nden részéből há-
denkor mindenki

t meg készülkem,
en hasztalan volt,
róbálni.

ona.
m hosszabbak.
ona.
knek való.
1818 részre
l. Vadász
án-u. sarkán 42/Gy.

ó sötét fosztott 9 k
ill., jobbminőségű
ztott 18 kor., 24 kor
ott 30 korona.

tánvétel.
lett engedélyeztetik.
N Csehország.

g utólrhetetlen
mely az ősz haj-
éhány nap alatt
aadja eredeti
ét és fényt,
zünteti a korpa-
er, nem piszkít,
ára 3 korona.
15. sz. és Török
utca 12.

Nagy dolgok, apró bajok.

Mialatt nagy hangon folyik a „honmentés” a közös hadsereg magyarországi felének megmagyarosítása körül, addig a zürzavarban alig észrevehetően oly dolgok is történnek hazánkban, melyek a szegény embert sokkal közelebbről érdeklik, mint a magyar kommandó és a magyar czimer kérdése. Hiszen szó sincs róla, nagy fontosságú országos dolgok ezek is, de még sem annyira, hogy miattok háttérbe szoruljon egyes vidékek érdeke és hogy megfeledkezzünk a nép gazdasági és egyéb anyagi állapotáról. Mit ér a magyar vezényszó s a többi nemzeti kivánság diadalra jutása, ha a dicső magyar lobogó árnyában nyomorgunk és szenvedjük a közigazgatás ezernyi apró bajait? Csak boldog és megelégedett nép tud örülni a nemzeti vívmányoknak.

Már pedig a mi képviselőinknél az a hiba, hogy az országos érdekek mellett észre sem veszik kerületük s megyéjük különleges bajait s a helyett, hogy tennének-vennének, lótnának-futnának a szűkebb hazájuk érdekében, csupán csak a magas politika szövevényét iparkodnak — még szövevényesebbé tenni.

Egyes képviselőkben mindazonáltal fölbuzog a kötelességérzet. Itt van Nosz Gyulának, a szepes-szombati kerület országgyűlési képviselőjének az esete. Nosz Gyula az ország dolga mellett az otthoni állapotokat is szemmel tartotta, miközben rájött arra, hogy Szepes vármegye törvényhatósága többrendbeli visszaéléseket követett el a megyei közönség rovására. De vajjon kit érdekel ilyen csekély helyi ügy mostanában? Illett volna pedig, hogy az

egész ország kövéleménye figyelemmel kísérje a leleplezett törvényhatóság szennyését, erélyesen követelvén a nagymosást. Ennek üdvös hatása lett volna a többi vármegyére. De bizony a szepesiek dolga sutban maradt s ott is intéződött el. Maguk a megvádolt törvényhatósági tagok küldték ki a vizsgáló bizottságot, tehát a vádlottak voltak a bírák! Ehhez járult, hogy Nosz Gyula hirtelen buzgósága még hirtelenebbül alábbszállt és még csak el se ment a tárgyalásra, hogy vádjait bizonyítsa. Persze így aztán egyhangulag kimondották, hogy a törvényhatóság lelkiismerete oly tiszta, mint a leesett hó.

De itt a másik, a torontálmegyei eset. Ugyancsak a megyei urak hibáit szellőztette egy odavaló képviselő, dr. Lendl Adolf. Ez már eredményesebben járt el. Addig-addig fáradozott, irkált és kutatózott, míg a belügyminiszter leküldte a megyébe a nagy tisztogatót, Kaffka tanácsost. Kaffka hamarosan rendet csinált, a bünösöket elcsapta és most már úgy, a hogy, türhető a közigazgatási rend Torontálmegyében.

Ebből a két esetből kitünik, hogy egy igazi lelkiismeretes képviselőnek egyéb gondja is van, mint a magas politika vesszőparipáján nyargalni. Törődnie kell a nép közvetlen érdekeivel, egyes községek speciális viszonyai-
val, de nem ám oly lanyhán és hatástalanul, miként az manapság szokásban van, hogy t. i. ledarálnak egy rövidke interpellációt s azt hiszik, eleget tettek kötelességüknek. A ki

a nép bizalmára érdemes akar lenni, az dolgozzon is a népért!

És teszik-e ezt honatyáink? Dehogy teszik. Az a két eset is, a mit e czikk keretében felemlítettünk, a ritka kivételek közé tartozik. Aztán a jó emberek még itt is csak fél munkát végeztek, a mennyiben a bajokra rámutattak, de orvoslásukkal már nem törődnek.

Hanem hát a mit mink e sorokban fölpanaszolunk, mindez olyan dolog, hogy tisztán az egyes képviselők lelkiismeretétől, vagy becsületérzésétől függ. A lelkiismeret és a becsület pedig könnyen *tágítható*. A minthogy sokan tágítják is. Ezért igen ajánlatos volna, hogy az országgyűlés, — tehát nem egyes képviselők, hanem azoknak összesége — szükségét érezné egy bizottság megalakítását a kebeléből, mondjuk egy *jóléti bizottságot*, mely szorosán a nép bajával foglalkozna, mellőzve minden nagy politikát. Még így is nagy feladat várna a jóléti-bizottságra.

Ennek a bizottságnak állandó készenlétbe kellene helyezkednie, hogy az időközönként felmerülő ügyesbajos dolgokat rögtön szemügyre vegye az ország bármely zugában s a szükséghez képest azonnal intézkedjék. Ha például valamire elemi csapás — tűz, vagy árvíz — pusztított, ne csak gyors segílyt kínáljon a népnek, de gondoskodjék arról is, hogy munkához jusson és hogy újra fölépíthesse családi tűzhelyét. Vagy például a mely vidéken nagy a munkahiány, ott sürgős állami beruházásokat eszközöljön ki. A hol pedig fölös a munkaerő, helyezze el a munkásokat oda, a hol viszont szükség van rájuk. És így tovább. Alkalom bőven kínálkoznék a jóléti bizottság munkálkodására.

Egy ily bizottságnak a létezése és működése kizárná aztán azt, hogy a mostanihoz hasonló válságos helyzetben, — a mikor kizárólag nagy dolgok foglalkoztatják a vezető embereinket, — megfeledezzünk a kisebb, bajokról, melyek e hazában szórványosan mutatkoznak.

De úgy ne járjunk ám a jóléti bizottsággal, mint a három év előtt létrejött munkásbizottsággal, mely megalakulása óta egyetlen egyszer sem ülésezett még, a mint ezt már a tavasszal megróttuk. Pedig az volna a célja, hogy a szociális kérdéseket s a munkás-ügyet közelebb vigye a megoldáshoz.

Ne de az a fő, hogy megalakuljon. S ekkor, mihelyt a rendes alkotmányos kerékvágásba visszazökkenünk, gondunk lesz rá, hogy úgy a munkás-, mint a jóléti-bizottság el ne aludjék. Majd fölébresztjük álmából az igaz szó erős hangoztatásával.

A kisbérlő.

— Zsidó a zsidóról. —

(Annak bizonyítására, hogy a zsidó mily mérhetlen kárára van népünknek, közöljük ezt a czikket a „Jövendő“-ből. Am ne gondolja senki, hogy ez a „Jövendő“ holmi elfogult antiszemita lap! De nem ám! Szerkesztője a zsidó Bródy Sándor, maga a lap pedig kedvelt heti olvasmánya a budapesti zsidóknak. Olvassátok csak el, mint vélekednek a zsidók — önönmagukról!)

Volt alkalmam belepillantani abba a notesbe, a mit Ujhelyi Lipót zsebében találtak meg, mikor rohamos gyorsasággal hült ki a milliomosból az élet s a vizsgálóbíró megérkezéig Megyesegyháza község előljárósága vette gondjaiba. Egyik lapján ez a tétel van följegyezve:

Budapesten és a vidéken összesen nyolcz pénzüntézetben 1.896.000 koronám van elhelyezve. — Magánosoknál kiadva 78.650 korona.

Következik ezután mindenféle ákom-bákom, tömérdek szám, számítás, de az én figyelmemet mégis a legfrissebb dátum ragadta meg:

Augusztus 8. Budapestről Megyesegyházára. Kiadás: Egy kifli 4 fillér. Levelezőlap 5 fillér.

A másik figyelemre méltó momentum egy aradi törvényszéki orvos beszéde:

— Ilyen koponyát még nem láttam. A golyó a nyakszirten hatolt be és a kis agyvelőben akadt meg. Ha csak egy centiméterrel feljebb éri a fejet, már képtelen a rendkívüli vastagságu koponyafalat áttörni. A 67 éves ember szervezetét megirigyelhetné bármilyen negyven esztendő, olyan kitűnő. Csupán a gyomor viseltes és a hiányos táplálkozás jeleit mutatja.

Talán kerül alább erre is magyarázat.

Ujhelyi Lipótnak az ország tizenegy részében volt birtoka. Hogy együttesen mennyi, arról soha nem nyilatkozott senkinek. De amerre megvetette a lábát, ott hamarosan felhangzott a tönkretett gazdák sirása.

Megyesegyházi 851 hold szántóföldjéből negyedik esztendeje eladott Marik Jánosnak száz holdat 350 forintjával. Ezek ugynevezett „kis magyar holdak“, csak ezerszáz négyszögölesek és a legjobb esetben 300 forintot érnek. Az egyezés úgy szólt, hogy Marik köteles a vételár 20 százalékát készpénzben azonnal lefizetni. A többit akkor, ha talál pénzüntézetet, a mely első helyen való bekebelezésre folyósít kölcsönt. Ujhelyi fölvette Mariktól a 7000 forintot, majd kijárta, hogy a beszercebányai takarékpénztár 170 forintot adott holdankint, összesen 17.000 forintot. Ez a pénz is, szóval összesen 24.000 forint, Ujhelyihez költözött.

A fenmaradt 11.000 forintot aztán Ujhelyi hat százalékos kamataival másodhelyen bekebelezte a birtokra. Ez a pénz közjegyző előtt kötött szerződés szerint kamataival együtt be van osztva öt esztendőre.

Hiteles értesülesem szerint Marik, a ki Csabáról telepedett át a többi tótokkal, előzőleg eladta minden ingóságát a megyesegyházi földvásárlás kedvéért. Készpénzét Ujhelyinek fizette, az első év gazdasági eredménye pedig rosszul ütött ki. Még az első részletbeli kötelezettségének sem tudott eleget tenni. Ujhelyi szokásos nyugalmával vette tudomásul a zavarba jutott tót szorult helyzetét és azt mondta neki:

— Ha nem tudsz fizetni, adj a kamatokról váltót.

Persze, hogy adott Marik. Aláíratta azt Ujhelyi még két másik megyesegyházi földvásárlójával: Pálinkás Jánossal és Kesiár Mátyással.

— Kendtek csak azt igazolják itt, hogy az aláírás tényleg Mariké.

Utána első dolga volt a rosszul táplálkozó milliomosnak, hogy kitöltötte a biankó aláírt váltót 2400 forintra és nyomban pörölte, zár alá vétetve tavaly ilyenkor mind a három ember termését. A gabona zár aiatt volt ez év januárjáig, akkor árverezték el valamennyiét együttvéve 2700 forintért. Ezzel aztán fizetéseképtelenné tette Ujhelyi: Marikot, Pálinkást és Kesiárt. De tovább is ment, mert egyben pöröltette Marikot a teljes hátralékos vételár erejéig, kérve a bíróságot, hogy tiltsa el őt egyszer és mindenkorra száz hold föld hasznélvezetétől.

Marik már 600 korona adóját sem tudta megfizetni, a község kénytelen volt azt — természetesen harmadik helyen — bekebelezetni. A beszercei takarékkal szemben fennálló tőkekamat törlesztés kölcsönt sem tudta fizetni, három részlettel maradt hátralékban, — ez hamarosan perelte. Augusztus 18-ára van kitűzve az árverés 100 hold ingatlan erejéig.

Pedig az idei termés még a 8 métermázsát is megadja holdankint; ha az a zár nem volna, ha a milliomos engedett volna a rimánkodásnak, — a szegény tót egyszerre talpra áll.

A csabai tótok, rendkívül szorgalmas és szívós nép, régebben konzorciumot alakítottak és megvettek a község határában levő kincstári pusztát. Ezt felosztották maguk között, boldogan élnek és boldognak. Adóssága egyiknek sincs.

Ebből az egy tagban levő földből ugrik ki az Ujhelyi-féle 851 hold, a miből 531 holdat szintén magukhoz váltottak kis gazdák. Ugy gondolkodtak, hogy hiszen egyformák az árak, egyenlők a fizetési módok, jó dolguk lesz nekik is.

Csak arról feledkeztek meg, hogy a kincstár nem üz szemérmetlen, kézzel fogható uzsorát. Mert ez a vétel tönkre tette valamennyiüket.

Ha ugyanis valaki elád egy birtokot és a vételár hátralékát bekebelezeti, az ilyen bekebelezett követelés után tőkekamatadó vettetik ki. Ilyennel van Ujhelyi Lipót is megróva. Azonban a tudatlan paraszt néppel azt tehetette, a mit akart; bevette már a szerződés szövegébe, hogy a tőkekamat-adót az adós köteles megtéríteni. Ezen a czimen Mariktól három év alatt 1628 koronát vett be, holott ezt ő tartozott volna megfizetni az államnak.

Marik tönkre van már téve, Pálinkás három év óta 30 katasztrális holdat adott el, hogy fedezze a perköltségeket, Kesiár, a másik kezes (szintén száz holdas gazda) legföljebb hat hónapig bírja még.

Idejegyzem már birtokainak kezelési módját is. Egy tagban levő földjeit 6—7 szögletes parcellákba osztotta, hogy közönséges parasztésszel ne lehessen kiszámítani, hány négyszögöles? A vevő 1100 öles hold helyett a legjobb esetben 900—920 négyszögölet kapott egy holdban; évi 22 forintot fizetett, ha csak bérelt. Egy-egy ember kötelezvényét olykor ötnék is alá kellett írnia. S ha a bérlő nem tudott fizetni, az aláírottak közül egyik sem nyulhatott a gabonájához.

Volt eset rá, hogy a letört csöves kukoriczát ott érte a hó.

Ha valaki fizetett, a pénzt Ujhelyi címére

Budapestre küldötte, a feladó vevényt pedig átadta a milliomos gazdatisztjének, a ki azt hasonlóképpen felküldte a fővárosba. A gazdának nem volt módjában igazolnia azt, hogy eleget tett fizetési kötelezettségének, hiszen a kifizetett kötelezvényeket sem küldte Ujhelyi vissza, sőt akárhányszor pörölt olyan összegekért, a miket már megkapott.

A milyen részvételen csöndességgel vette tudomásul a község népe a milliomos lelovatását, épp olyan természetesnek találta, hogy Marikot az aradi vizsgálóbíró szabadlábra helyezte. Ma, szerdán érkezett haza, a perronon levő ismerősök hangtalanul, kézsorítással üdvözölték.

Hatalmas, szikár alak, (egy fejfel nagyobb Ujhelyinél), őszbecsavarodott tarkóval. Gyermekei künn várták, köztük menyecske lánya, a szintén tönkretett Kesiár menyé.

Ötvenkét éves ember, Csabára való, a hol édes apja ritka jó gazda hírében áll még most is. Az öregnek 180 hold földje volt, hozzá öt fia. János, a legidősebb, kikapván jussát, ott telepedett le, választván magának hitestársul a becsületes Gálik Juditot, a ki megtetézte a birtokot egy fertály földdel.

Ezt gyarapították szorgalommal, kitartó munkával, mignem híre jött, hogy a Megyesegyházára telepedett csabaiak minnyire megszedték magukat. Több kincstári föld nem került ugyan, de Ujhelyi ajánlott eladásra. Az a kis négyszög ugyanis beleillik a többibe.

Marik pénzzé tette tehát csabai ingóságait, ingatlanait s mivel felesége sirján kívül már ugysem kötötte más Csabához, szülőtte földjéhez, — elment ő is széréncsét próbálni.

Farkas András bíró, aki apró gyermekkorá óta ismeri, azt mondja, hogy munkásságban, becsületességben méltó követője volt mindenha szigoruan példás apjának, korcsában nem látták — kivéve az utolsó három hetet, amikor a koldusbot meredezett előtte. Pedig ha az idén rendelkezhetik a ritka jó terméssel, mindenkit kiegyenlít.

Künn lakik az Ujhelyi-pusztán, ő csinált belőle mintatanyát, takaros házat, nagy kerítést, istállóval és óllal. A milliomos szívesen vette ezt, de egy téglával sem járult hozzá.

Őt ló áll az istállóban, hihetetlenül lesoványodott gebék, két év előtt még 150 forintot értek darabonkint, most tizet sem kapna a cigánytól a bőrükért. Üres előttük a jászol, a földön hevernek, s ha nagynehezen föl lehet emelni a nyomorult párákat, csakhamar lerogynak megint.

Közbül jön meg a törvényszék intézkedése, hogy az elüljáróság adjon ki annyi eleséget a lefoglalt vagyontól gazdának, jószágnak, amennyi a letfentartásra szükséges.

Az őt lóhoz ragaszkodott leginkább, ezeket megtartotta a vevő szükségben is. Más állat nincs a tanyán, mindössze két tyuk mászkál a buzaasztag körül.

— Hess te! — riogatja őket Ilka leányzó, — törvény kezére kerültek ti is.

(sz)

*

A „Jövendő“ ezen cikkéhez csak az a rövid megjegyzésünk van, hogy így csak a jóhi zemü tótot és a könnyelmű magyart tudja a zsidó becsapni és tönkretenni, mert a hitéhez erősen ragaszkodó német, mint dr. Lendl Adolf, országgyűlési képviselő,

„Kivándorlási láz“ című cikkében, írja, *rigorózusan antiszemita* és a filozemita sváb községek, ezek más eredetűek azaz elnémetesedett magyarok, tótok, horvátok, mert az oláh és a szerb szintén erősen antiszemita. S ha a magyar községek és egyáltalán hazánk keresztény népei még soká késnek *keresztény szövetkezetekben és egyletekben* tömörülni és a németektől adott jó példát követni, akkor Magyarországból nemsokára *Zsidóország* lesz, amelyből csak a sváb falvak és a német kézen levő uradalmak emelkednek majd ki mint megingathatlan keresztény szigetek, mert *akié a föld, azé az ország*. Hogy pedig Magyarország mennyire a zsidóké már, élénk bizonyíték, hogy *apostoli* királyunktól kinevezett zsidóliberális kormányaink nem mernek statisztikai kimutatást közölni arról, hogy immár hány millió hold föld a zsidók tulajdona hazánk területéből és hány millió holdat bírnak egyelőre mint bérlők, mert tapasztalat szerint legkésőbb tíz év alatt megveszi a takarékos és számító zsidó a bérelt földet — *dolog-rest, lump gazdájától*, mert csak ilyenek adják földjeiket zsidónak bérletbe.

Budapesten a kiállítás óta minden forgalmasabb helyen tábla van kiszögezve, ezen felirattal: „Óvakodjunk a zsebtolvajoktól.“ Hát mi azt hisszük, ennél még sokkal szükségesebb lenne minden keresztény és magyar háznak kapuja fölé táblát kiszögezni ezen felirattal: „Magyar! kerüld a zsidót!“ És nem magyar és nem hazafi, ki ezt meg nem teszi, mert ez minden jó magyarnak hazafias kötelessége, aki nem akarja, hogy Magyarországból Zsidóország legyen.

POLITIKAI VILAG.

Íródeák dala a mult hétről.

Ezer éves magyar állam hajója
Nagy kinosan recseg-ropog,
Hányják vetik a viharok,
Nincsen a ki súlyedéstől megója.

Nincsen, a ki biztos révbe vezesse,
Árván áll a kormány-kerék,
Pedig tán csak volna derék
Magyar ember, ki ügyesen kezelje.

Hogyne volna, ámde mikor szüntelen
Bécsi szellők irányítják
Kicsi hajónk nehéz utját
Az örvénylő közösügyes tengeren.

Meddig tévelyg vad vizeken e hajó? . . .
Kerüljön már valahára
Magyar zászló árbozára, —
A fekete-sárga oda nem való!

Másképp nem is boldogulunk sohasem:
Fogjunk össze, csak előre!
Vigyünk az ügyet dülőre —
S többé minket zátonyra Bécs nem viszen.

Szélcsend a politikában.

Felséges urunk távozása után beállott a teljes szélcsend a magyar politikában. (Csak aztán zivatar ne következék utána!) Azonban a politikus pletykánénak szája be nem állt egy perczre se. Így keletkezett az a hír, hogy *Wekerle* Sándor lesz a miniszterelnök, meg az is, hogy *Lukács* László pénzügyminiszterre vár az új kormány megalakítása. Hát mindez csak szóbeszéd, a melynek nem lehet hinni. Hiába is tapogatózunk az államféfiak között; bizonyosat csak akkor fogunk tudni, ha ő felsége elhatározza magát a döntésre. Ez pedig a hét végén, vagy a jövő hét elején fog bekövetkezni.

A király ugyanis lemondott arról, hogy a magyarországi hadgyakorlatokon az idén részt vegyen. Ennél fontosabbnak ítélte a válság megoldását, miért is szeptember 3-ikán ismét lejött közénk Budapestre és most már néhány nap múlva biztosan remélhető a kibontakozás.

Az ellenzéken most kétféleképp gondolkoznak. Némelyek azt hirdetik, hogy *mindent vagy semmit*, vagyis minden követelésünk teljesedjen vagy egy sem, mások ismét, mint például *Mezőssy Béla*, *Polónyi Géza*, és *Olay Lajos*, a mérsékeltbb felfogás hívei. Egyébként most még ezek sem tudják, hogy mi vár az országra.

Ujenczozás Ausztriában.

Az osztrák honvédség fölemelt létszámu ujenczait már behívták október 5-ére, ellenben a közös hadsereg ujenczait Ausztriában sem hívják be. Ámde mindamellettt intézkedés történt, hogy a sor alatt állók *önként* jelentkezessenek katonai szolgálatra. Éppen annyi három éves katonát fognak szabadsággoltni, ahány ujencz október 1-je és 5-ike közt jószántából szolgálatba áll. Hírlik, hogy már eddig is sokan jelentkeztek bevonulásra.

A legénység visszatartása.

Az összes helyőrségek tisztjei azt a parancsot kapták a hadügyminisztériumtól, hogy az 1900-ik évfolyamu legénységet tapintatosan világosítsák fel arról, mért kell az esztendő végéig tovább szolgálni? E szerint hát a bakák is be lesznek avatva a politika mélyeséges titkaiba, ámbátor ez a „tapintatos felvilágosítás“ sem őket, sem az otthonvalókat nem fogja megvigasztalni.

De nehogy zugolódni merészseljenek ezen kivételes intézkedés ellen, a hadügyminiszter azt is elrendelte, hogy a ki a továbbszolgálat miatt türelmetlenkedik, vagy méltatlankodik, azt szigoruan meg kell büntetni.

Egyes magyarországi hadkiegészítő parancsnokságoknál az idén sok fiatal ember jelentkezik katonai szolgálatra. Így is, ugy is katonák lesznek, ha sor alá kerülnek, — mondják a jelentkezőknél — inkább most vonulnak be, mint később. A hadkiegészítőben nem is utasítják vissza a jelentkezőket, a kik mint önkéntes ujenczok október elején bevonulnak.

A hol nincsenek nemzeti kívánások.

Multkor megirtuk, hogy a vidéki szabadelvű pártok egymásután csatlakoznak a debreczeni szabadelvű párt ama határozatához, mely a hadsereg magyarosítását kívánatosnak tartja. Ebből kitűnik, hogy a nemzeti jogok kivívását immár nemcsak az obstrukció sürgeti, hanem kivétel nélkül az egész nemzet. Torontálmege törvényhatósága a nemzetet kivül

áll. Neki nem kell magyar vezényszó, se magyar czímer. Kimondta ezt a legutóbbi közgyűlésén, amikor a debreczeni határozat fölött napirendre tért. De hát nem is csodálkozunk rajta, kivált azok után, a mik erről a megyéről legutóbb kiderültek. Lásd az újdonságok között.

Üdvös rendelet.

Bács-Bodrog vármegye alispánja legutóbb egy olyan rendeletet adott ki, mely megérdemlené, hogy minden vármegyében utánzásra találjon. Ebben a rendeletben ugyanis megvan tiltva a megye városi tanácsainak és más hivatalainak, hogy vásár- és ünnepnapokon beidézzék magukhoz az embereket, *mert azzal elvonnák őket vallási kötelességök teljesítésétől.* Bár ugyanilyen keresztény szellem vezérelné az ország összes alispánjait!

Röppentyük Bálint gazdánk fejéből.

— Az országgyűlési szabadelvű párt mélységesen hallgatott a legutóbbi szélszentes időkben. De vajjon elvakkantja-e magát idő előtt az a kutya, mely a konczra leselkedik?

— Ő felsége lemondott az idejé hadgyakorlat izgalmairól. E helyett a politikai válságot jött elintézni. Hát hiszen Budapesten is hallhat elég sok — mag nélküli, üres puffogatást, akárcsak a manébereken. És miként ott, úgy a politikában is az előre kijelölt fél fog kapitulálni. Oh magyar, be könnyű téged egzecziroztatni!

— *Mindent vagy semmit!* ez most a harcoló ellenzék jelszava a nemzeti követelések dolgában. Az ám, csak hogy az osztrák is így vélekedik és eszerint osztrákra fog kerülni a sor. „Válássz magyar, — mondja az osztrák sógor, — de előre kijelentem, hogy a *minden* az enyém!”

Az angol király Bécsben jártában az uri kaszinó kártyatermében is megfordult. Hanem persze nem játszhatott, arra való tekintettel, mert koronája van. Furcsa! Más ember meg azért nem játszhatik, mivel nincsen — koronája.

— Lám, egy osztrák milliomos egész vagyonát a hadügyminisztériumnak testálta. Hát a szegény adófizetők pénze nem oda jut? Persze nem végrendelet, hanem végrehajtás utján.

Ismét a szövetkezetekről.

A Magyar Néplap már igen sokszor hozzászólt a szövetkezeti kérdéshez. És úgy látszik, nem eredményteleuül, mert szavunk nyomán több helyütt megérlelődött az eszme, mint azt a hozzánk intézett levelek tanusítják. Ámde a szövetkezeti kérdés több tekintetben ma is csak *kérdés*, mely megoldásra vár. Ép azért örömmel vesszük, hogy az eszmék tisztázá-

sához *Vildfeuer* Károly is hozzájárult, a keresztény szövetkezetek központi igazgatója, ki a keresztény szociális kurzuson erről a tárgyról az alább ismertett értekezést adta elő.

Vildfeuer mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy a szövetkezeti téren apostolokra van szükség. Inteligens vezetők kelljenek. Ez a haladás egyik szükséges feltétele. Az egyszerűbb embernek nincs tanulmánya, legtöbbször nincs ügyessége sem. A hol a pap és tanító működnek, ott virágzik a szövetkezet. Oly tulajdonságokra van szükség, melyekkel nem rendelkezik az egyszerűbb ember. Ügynökök lépik el, a kik befonják a nem tapasztalt embereket. A papnak nem szabad fájni ettől a munkától. A társadalom polgárosító munkájában a papság mindig fontos tényező volt. Ez a papi hivatással nagyon is összefér. Itt van a germán népek átalakítása, kulturképessé tétele. A hittérítők és papok a legalacsonyabb munkával is szívesen foglalkoztak. Üdvöztünk példája is bizonyítja, hogy foglalkozni kell a társadalmi bajok orvoslásával.

Hol lehet sikeresen felállítani keresztény szövetkezeteket? A hol összetartás van s a hol még nincsenek eladósodva. *Tőke kell.* Tőke nélkül nem lehet hozzáfogni. A hol gazdaságilag tönk van, már nehéz kezdeni.

A népből kell kiindulni a mozgalomnak, hogy lássék, hogy van összetartás és kedv. Csakhogy nálunk oly szerencsétlen viszonyok vannak, hogy a nép erkölcsileg még nincs annyira képesítve, hogy a közügyért lelkesedni tudna. Itt tehát még nevelésre van szükség. Azután hazánkban a nép el van adósodva. Sok oka van. Nem utolsó: a hitelbe való vásárlás. Jön az ügynök. Ha a nép módos, hamar célt ér. Ha a nép félig már adós, még hamarabb. Ha a férfiak iszákosak, italmérési jogot kér. Ha férfinep nem iszákos, akkor az asszonynép próbál a kelmék árusításával szerencsét. Hitelbe kínálja a portékát. Külföldön is úgy volt.

A tényleges állapotokkal kell számolni. Épp azért az igazgatóság a hitelezés engedélyezésénél nehézségeket fog támasztani. A hol hitelbe akarnak vásárolni, ott már nagy a baj. Ha nincs forgó tőke, vége a szövetkezetnek.

Mivel azonban néhol lehetetlen ettől elzárkózni, tehát néha megengedi az igazgatóság a hitelbe vásárlást is. Kétféle hitel van. Reális és személyes. Ha az anyagi biztosíték meg van, az a reális. A másik személyi tulajdonságokon alapszik. A hitelt igénylő fizetőképességéhez alkalmazkodni kell ilyenkor.

Az életre-halálra való verseny is beáll a szövetkezeteknél. Pedig az oktalan lefelé licitálás veszedelmes. Mindig figyelembe kell venni a piaci árat. Fontos dolgok még: az okos árubeszerzés, a jó

 <p>Iső magyar hangszergyár villamos erőre berendezve</p> <p>Stowasser J.</p> <p>Cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. hon- véd hadsereg egyedüli szállítója</p> <p>BUDAPEST, II. ker., Lánczhid-utca 5. szám.</p>	<p>(Első kézből legjobban vásárol)</p> <p>Legnagyobb választék az összes hangszerekben.</p> <p>hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvalák, trombiták, cimbalmok, saját találmányu tárogatók 30 forint-tól fölfelé.</p> <p>Harmonikák legjobb, elpusztíthatatlan hangokkal, különlegesség acélhangu zenekari harmonikákban; saját mintáink.</p>	<p>Teljes zenekar * felszerelése *</p> <p>e'önyös feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítatik.</p> <p>Képes árjegyzék a) hangszerekről, b) harmonikákról, ugyszintén harmóniumokról ingyen és bérmentve; csak megnevezendő miféle hangszerről kívántatik.</p>
---	---	---

vezetés, a pénz és áru ellenőrzése s az ügynök ellenőrzése.

Az okos árubeszerzést előmozdítja a központ. Szakképzett emberek vásárolják be. Ha eddig panaszok voltak, hogy nincs gyors szállítás, ez már megszűnt.

Nehezebb a pénz ellenőrzése, mert a pénz sikamlós. Az áru ellenőrzése könnyebb. Ezt nem lehet zsebre tenni. A nagyobb mérvű lopás könnyen ellenőrizhető. Okos rendszabályokat kell hozni. A raktárhelyiséget jól kell berendezni. Meg kell határozni, hogy ki menjen oda.

Nehezebb a pénz ellenőrzése. A külföldön is sokfélét próbáltak. Nálunk a következő módok vannak: Napibiztosok rendszere, blokkrendszer és az amerikai regisztráló kassza használása. Csakhogy ez utóbbi nagyobb befektetést igényel. Ez abban áll, hogy a vevő sekket kap nyugta gyanánt. Ezáltal a vevőközönség maga az ellenőrző közeg. Ennek alapján részesül a haszonban. Ez a legtokéletesebb ellenőrzési mód. A blokk-rendszer abban áll, hogy a vásárló egy közvetítőnek fizet. Harmadik rendszer a napi-biztosítási rendszer. Itt a becsületességen fordul meg minden. Ha összejátsszik az üzletvezetővel, akkor nem lehet ellenőrizni.

Az üzletvezető ellenőrzése nehéz. A hol tanult kereskedő alkalmaztatik, ne engedje ki az igazgatóság az áruvásárlás jogát. A kereskedelmi ügynökök provízió, százalék, vagy adomány által csábítják. Ezután elébb-utóbb a maga zsebére dolgozik. Azért szerezz be a szövetkezet inkább az árut a központtól. A helyi piacról pedig ekkor értesíteni kell a központot, hogy legyen képes a központ rendelkezni.

Körülbelül ennyit mondott Vildfeuer igazgató. Mikor beszéde végére ért, egy kis eszmecsere indult meg a hallgatóság között. Szirmák Béla bugyi plébános igen helyesen rosszalta, hogy a szövetkezeti központ nem nyújt hitelt. Ilyenformán nem csoda, ha a nép visszamegy a zsidóhoz. Hitel nélkül, a gyakorlatban nem lehet boldogulni. Különösen a hol cselédség van. Ezek fertályonkint kapnak fizetést. Legalább is addig tehát várni kell.

Szokol István tanító, a mi kedves elbeszélőnk, az anyagi erősödésre veti a fősúlyt. Azt tartja, hogy előbb kell a hitelszövetkezeteket megalakítani s csak azután a fogyasztási szövetkezeteket. Először ki kell venni a hitelezők karmaiból a népet, különösen a felvidéken.

Többek hosszászólása után a kurzus abban állapodott meg, hogy ezeket az indítványokat a kath. egyesületek országos szövetkezetéhez fogják átküldeni, a hol majd határoznak felettük.

Mindebből láthatod, jó népem, hogy a te javadra mindig többen és többen munkálkodnak. Isten áldása legyen rajtuk!

Az áldás.

*Keresztelőt láttam; egyszerűt, szegényt,
Pompa és fény nélkül, hamar is ért véget.
Egy rövid kis ima . . .
Kezdetét vette ott új keresztény élet.*

*Szegény istenadták, a hatodik gyerek,
Egyik mint a másik, olyan ép és remek.
Gazdag Istenáldás . . .
Kicsiny otthonukban alig, hogy megférnek.*

*De örvend az apjuk; térdén ringathatja,
Ujra a kicsikét — s egyre hajtogatja:
„Jó az Isten, jót ad“ . . .
Bánatot — örömet, mindkettőt ő adja.*

*Az anya meg némán nézi e szent képet,
Köny gyül a szemébe, hálát ad az égnek,
— Dús már ez az áldás . . .
De ha még egy jönne, ép úgy örülnének!*

B. Gy.

UJDONSÁGOK.

Hetyey Sámuel pécsi püspök (1845—1903.)

A katolikus magyarság szívére ismét ráneheztült a sötét gyász. A pécsi püspöki egyházmegye jeles kormányzója szeptember 1-én hirtelen meghalt Karlsbad csehországi fürdőhelyen, a hol régi gyomorbajára keresett orvoslást.

Azon aránylag rövid idő alatt, a mit Hetyey Sámuel az ősrégi püspöki székben töltött, el nem muló érdemeket szerzett a hithűség és a magyar hazafiság emelése körül. Hivét és papjait atyailag szerette, a szegényeket nagy pénzáldozatokkal támogatta. Nagy súlyt vetett a katolikus népnevelés ügyére s nemes életének egyik főcélja volt a régi híres pécsi egyetem ujjaalkotása. De ennek kivitelében megakadályozta a kifürkészhetlen isteni Gondviselés. Meghalt, mielőtt nagy terveit megvalósíthatta volna.

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt

akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez Budapest, V., Geza-utca 2. sz. (saját ház).
Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4⁰/₁₀₀-os és 4¹/₂⁰/₁₀₀-os záloglevél kölcsönöket ad s a 4¹/₂⁰/₁₀₀-os kölcsönök egyik módját minden levonás nélkül készpénzben fizeti ki. **A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad fölvilágosítást.**

Busan álljuk körül Hetey püpek ravatalát, siratván az egyház és a magyar haza legjobb fiainak egyikét. Adj Uram neki örök nyugalmat és az örök világosság fényeskedjék neki!

Betegsége és halála.

Régi gyomorbetegben szenvedett a kiváló főpap, a melyre Karlsbad világhírű forrásai mellett remélt gyógyulást találni. Már ez év június havában kezdett panaszkodni bélbántalmak miatt. A fájdalmak csillapítására orvosai Karlsbadba küldték, a hová augusztus 12-én megérkezett. A püpeknek sejtelve sem volt betegsége komoly voltáról. Eleinte úgy látszott, hogy a karlsbadi kúra használ, mert a püpek jobban érezte magát, de a múlt hónap vége felé váratlanul nagy mértékben tértek vissza szenvedései. Aug. 24-én megoperálták s az operáció jól sikerült. Ettől fogva napról-napra a javulás híre érkezett, melyet annál megdöbbentőbb hatással követett a gyászír. A püpek halála szeptember elsején d. u. 2 órakor következett be.

Ugy Pécsen, mint Budapesten mély megilletődéssel fogadta mindenki Hetey Sámuel elhunytát. A pécsi székeskáptalan azonnal intézkedett, hogy a holttest Karlsbadban bebalzsamoztassék és azután Pecsre szállíttassék. A temetés valószínűleg vasárnap lesz Pécsen s a beszentelést a püpeki kar egyik tagja fogja végezni.

Hetey püpek életrajza.

Hetey Sámuel 1845 szeptember 14. én született Heteyén, Vasmegegyében. Gimnáziumi tanulmányai végeztével az esztergomi papnevelő intézetbe került, a hol kitűnő sikerrel vizsgázott. 1870-ben szentelték fel pappá s első kápláni állomáshelye Somorja volt. Innen ugyane minőségben Esztergomba jutott, azután főgimnáziumi tanár lett Nagyszombaton. Nagy tudományának köszönhető, hogy 1874-ben Simor hercegprimás az esztergomi szeminárium tanárává nevezte ki. Később a bécsi Pázmáneum lelki igazgatója lett s innen került 1893-ban a hercegprimás udvarába irodaigazgatónak. A következő évben esztergomi kanonokká, 1897 október 28-án pedig pécsi püpekké nevezték ki. A püpeki széket 1898 január 28-án foglalta el. Kormányzása második évében a katolikus egyetemre százezer forintos alapítványt tett, a miért királyi elismerésben részesült.

Egy régi tanítványa azt írja róla, hogy sohasem gondolt arra, hogy püpekké legyen. Egyetlen vágya mindig az volt, hogy falura kerüljön plébánosnak. Amde azzal a tehetséggel és szorgalommal, melylyel ő rendelkezett, magasabb hivatás várt reá. És ezt a magas hivatását fényesen be is töltötte.

A király Budapesten. Felsője a király csütörtökön este fél nyolcz órakor külön udvari vonaton megint Budapestre érkezett. Megjött az udvartartás egy része is a testőrszázadal együtt. A király szeptember 9-ig marad a fővárosban s ez idő alatt többször Gödöllőre is kirándul.

Az angol király Bécsben. A bécsieknek hétfőn ritka látványosságban volt részük. VII. Edvárd, Anglia királya diszben és pompában, ragyogóan fényes fogadtatás mellett vonult be Bécsbe. Ez a látogatás azért is érdekes, mert hétszáz év óta nem járt semmiféle angol uralkodó Bécsben. A ki járt is (Oroszlánszívű Richárd 1192-ben), kénytelen vendég volt, vagyis foglya Habsburgi Lipót hercegnek, Bécs akkori urának.

Edvárd király hétfőn délután öt órakor érkezett Bécsbe. A pályaudvaron a király és az összes főhercegek fogadták. A bevonulás a császári Burgba rendkívüli látványt nyújtott. Este nyolcz órakor diszbed volt, melyen a két fejedelem egymást feltűnő szivességgel felköszöntötte, kifejezve kölcsönös kívánságukat, hogy a két uralkodóház erős barátsága soha meg ne lazuljon. Edvárd király ez alkalomból kinevezte királyunkat az angol hadsereg tábornagyává.

Kedden délelőtt Edvard király megjelent a kapuczinus atyák sirboltjában s megkoszoruzta a királyné és Rudolf tronörökös sirját. Este elment az Opera színház díszelőadására, mikor is a bécsiek nagy ünneplésben részesíteték.

Mondják, hogy Edvárd király bécsi útja nemcsak a barátság kifejezése akar lenni, hanem alkalom arra, hogy a két király fontos politikai és diplomáciai dolgokat intézhessen el. Hogy mik ezek a fontos dolgok, arról persze senki sem tudhat semmit.

Budavár bevételének évfordulója. Szeptember 2-án volt 217 esztendeje, hogy Budavárát visszafoglaltuk a töröktől. Az évforduló napján hálaadó istentisztelet volt a koronázási Mátyás templomban.

A trónörökös a hadgyakorlaton. Királyunk a fejtezőre állított magyar politika miatt nem veszt részt a magyarországi hadgyakorlatokon. Képviselétével Ferencz Ferdinánd főherceg van megbízva, ki szeptember 2-án Temes-Ujfalura érkezett és megszállt Zelénszky gróf kastélyában. A hadgyakorlat szeptember 10-én ér véget. A lefűvésnek az idén bezzeg nem örül a legénység.

Szociálisták harcza. A mióta Szombathelyen megalakult a katolikus munkások egyesülete, azóta ott az izgága szociálisták elvesztették lábuk alól a talajt. A múlt vasárnap megpróbálták az elvesztett terület meghódítani, de biz kudarcot vallottak. Népgyűlést akartak tartani, de ehhez a rendőrség nem adta meg az engedelmet, mert a bejelentők kiskoru gyerkőczök voltak. És ők mindazonáltal népgyűléseztek, persze — nép nélkül. A rendőrség beleavatkozott a dologba s erre aztán véres harc támadt, mely többek megsebesülésével végződött. Ezek után a czuczilisták többé ne is számítsanak arra, hogy Szombathelyen hivekre és pártadóra fognak szert tenni. Valamint másutt sem, a hol a keresztény önértet felébredt. Ép azért szükséges, hogy minden városban és községben szervezkedjenek a kath. munkások.

A postatolvaj kézrekerítőinek jutalma. Három jászapáti-i földműves embernek nagy örömet hozott a múlt heti posta. Négyezer korona érkezett címükre a budapesti főkapitányságtól, jutalmul azért, hogy Micsinait, a tolvaj postakocsist elfogták. Minthogy pedig ötezer korona volt kitűzve Micsinai fejére, a posta- és táviradaigazgatóság úgy határozott, hogy az ötödik ezrest a nyomozásban résztvevő titkos rendőrök között oszszák föl.

Ajándék-hegy. Egy Sikker nevű osztrák nőnek sikerült többek társaságában a 4700 méter magas *Uszba* hegyet a Kaukázusban megmászni. A hegy tulajdonosa, Dausikatiani herceg ennek annyira megörült, hogy a bátor nőnek odaajándékozta a — hegyet. Nagy kérdés, mit fog csinálni az osztrák leány a kaukázusi hegygyel? Haza nem viheti, ez bizonyos.

szeptember

szegénység,
is ért véget.

élet.

gyerek,
és remek.

megférnek.

ngathatja,
foghatja:

ő adja.

ent képet,
l az égnek,

örülnének!

B. Gy.

OK.

püpek

ismét ránehe-
i egyházmegye
irtelen meghalt
bl régi gyomor-a mit Hetey
töltött, el nem
és a magyar
papjait atyailag
zatokkal támo-
us népnevelés
lja volt a régi
ennek kivitelé-
n isteni Gond-
eit megvalósít-bizalommal a
híttelintézetéhez
sz. (saját ház).
okon segíten.
nével segíthet
teendőt állít.
tosan fizet, az
den díj nélkül
nyik módzatát
lommal az

Tengeren fölrobbant magyar hajó. Nagy szerencsétlenség híre érkezik Burgasz feketetengeri kikötővárosból: a város közelében nyílt tengeren robbanás történt a „Vaskapu” nevű magyar hajón, mely a magyar keleti tengerhajós részvénytársaság tulajdona. A robbanás ereje elpusztította a hajót, annak negyedmillió korona értékű rakományát, továbbá több emberéletet. Hogy mi okozta a robbanást, azt még nem tudják, de valószínű, hogy a robbanó anyagot ismeretlen tettesek — talán maczedón fölkelők — csempészték a hajóra.

Ujabb értesítések szerint a „Vaskapu”-hoz hasonlóan még két gőzhajó járt szerencsétlenül, de úgy erről, valamint a Vaskapu pusztulásáról idáig még hiányoznak a felvilágosító részletek.

Gyermekek a nyílt tengeren. Ambrozio Agoston, egy fiumei bárkatulajdonos jelentést tett a minap, hogy vasárnap délután, a mint kiment hajójával az öbölbe, a kikötőtől 3 mértöldnyire egy csónakot vett észre, melyet a heves szél sebesen hajtott a nyílt tengerre. Észrevette, hogy a csónakban csupán csak gyerekek ülnek, kik tele torokból segítségért kiáltottak. Ambrozio rögtön utánuk irányította hajóját s nagy munkába került, míg őket utólérhette. Azonnal bárkájába vette a hat megrémült gyermeket és Fiumébe vitte őket. A kis gyermekek elmondták, hogy a fiumei vasúti magánfürdőben fürödtek és fürdés közben az ott levő csónakra szálltak, melyet aztán elragadt a tengeri szél. Áldhatják a gondviselést, hogy komoly bajuk nem történt.

Az amerikai leányhiány. Feltűnt a felvidék hatóságának, hogy ujabban cselédszolgálat ürügye alatt egész csapatokban kelnek utra a lányok és nagy kedvteléssel beszélnek róla, hogy hónapokkal előbb elvitorlázott társnőik milyen jó sorsba jutottak. Amerikában kevés a leány. És az eladó ott azonnal leteszi pártáját, fényes asszony-sorba jut. A kivándorlási ügynökök legrémesebb fajtája: a lélekkufárok terjesztik ezt! Ennek következménye, hogy közép Délamerika nyilvános házai tele vannak *ungarikkal*. A konzulátus most figyelmezteti a kíséző nélkül utrakelő leányokat, hogy kellő védelem nélkül ne keljenek utra, gyanus emberektől óvakodjanak, főleg ne szálljanak oda, ahova az ügynökök akarják. Aki vezető nélkül megy, akit hozzátartozója nem vár, az biztos áldozatul esik. Hajmeresztő ez a fehér-rab-vásár, amikor ártatlan lelkek jutnak a bűn fertőjére. És ezért kell a szülői oltalmazó kézből kiadni a gyermekeket. Vegyétek szívetekre ezeket a szomorú sorokat.

A munkaerő kizsákmányolása. Északi Olaszországban a minap nagy vasúti szerencsétlenség történt. Egy katonaszállítóvonat összeütközött egy tehervonattal. Tizenheten életüket veszítették, nyolczvanan megsebesültek. A megindult vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenség a *vasúti személyzet kimerülése miatt történt*. A hivatalnokok és az alisztek hetvenkét órán keresztül egy huzamban voltak szolgálatban s számosan közülök három napig nem aludtak. Az emberéletnek ez a könnyelmű pocskékolása a liberalizmus rovására esik. Ez a liberalizmus sokkal nagyobb mértékben boldogítja Olaszországot, mint minket. Nem tekinti az egyének boldogulását, csak azt, hogy minél több hasznot préseljen ki a tömegből. Így történnek aztán a mostanihoz hasonló borzalmas katasztrófák, a mikor is a kormány krokodiluskönnyekek hullat és — képviselteti magát az áldozatok temetésén.

Megy a juhászamaron.

A hadügyminisztérium öröksége. A Dunába vizet hordott Ruthmayer Antal bécsi drágakő-kereskedő, ki egy héttel ezelőtt halt meg s vagyonát, *kerek egy milliót*, a közös hadügyminisztériumra hagyta. Mintha bizony ez szűkiben lenne a millióknak! Ruthmayer életében már több jelentékeny alapítványt tett katonai célokra. Igen különös ember volt, ami nemcsak végrendeletéből világlik ki, hanem abból is, hogy havonként csak egyszer evett húst, jöllehet, vagyona évi 80 ezer koronát jövedelmezett neki. Az is érdekes, hogy egyszer, amikor már milliomos volt, 200,000 koronát nyert egy sorsjeggyével. A hadügyminisztérium költségén temették el.

Tüzesetek Budapesten. A párisi áruhááz égése óta csodálatos véletlen folytán több kisebb-nagyobb tűz volt a fővárosban. Kedden a Garay-utcában egy háromemeletes ház teteje égett le, szerdán a déli vasut budai pályaházának nagy része hamvadt el, csütörtökön pedig a Kerepesi-bazárban ütötte föl fejét a vörös kakas. Utóbbi esetben négy asszony súlyosan megsebesült. Azonkívül több apróbb tűz adott dolgot a derék tüzoltó legényeknek, akiknek mostanában alig jut idő a megérdemelt pihenésre. A főváros urai most már kezdik belátni, hogy a tüzrendészet dolgában tenni kell valamit, mert a polgárok nemcsak adófizetésre vannak a világon.

Egy vármegye szegyéne. Torontálmegyében a tisztviselők igen sok visszaélést követtek el a polgárság rovására. A belügyminiszter, hogy végét vesse a sok panasznak, leküldte a megyébe *Kaffka* László miniszteri tanácsost, ki alapos vizsgálat után csakhamar rendet teremtett, még pedig olyat, hogy igen sok tisztviselő az állását veszítette. Ez a gyökeres tisztogatás szörnyen fáj a megyei uraknak. Hogyan? — gondolták magukban, — hát hiába liberáltunk annyi választót a liberális táborba és buzgolkodásunkért most ez a köszönet?! Nyomban összeültek és fölirtak a miniszterhez, kérve, hogy legyen bizalma a megyei tisztikar iránt és büntesse meg *Kaffka* tanácsos urat. Ám a kormány az egyszer cserben hagyta csatlósait, amennyiben a napokban visszairt a megyének hogy a tisztikar iránt nincs bizalma, a miniszteri tanácsost pedig nem hajlandó megbüntetni, mert az helyesen járt el. Hosszu orral járnak-kelnek most Torontálmegye mindenható urai. Jó időre letörtött a szarvuk.

Kaszálás Szent István napján. Szinte hihetetlen, de sajnós, megtörtént, hogy a leleszi prépostsághoz tartozó kis-kaposi uradalomban Szent István napján kaszáltak és hordtak a cselédek. Bizonyosra vesszük, hogy e hallatlan állapotról a prépostnak nincs tudomása, máskülönbem nem történhetett volna meg a botrány. De vajjon kinek a rovására írjuk ezt az ünneprontást? Akárkiére, méltó, hogy szigorú dorgálásban részesüljön.

Állategészségügy. Állattenyésztőket érdekelhet, hogy az idei londoni egészségügyi kiállításon *dr. David Viktor eszéki gyógyszeriaros*, „Antegrin” nevű háziállatok óv- és gyógypora általános nagy szenzációt keltett. Gyakorlatilag az „Antegrin” háziállatok belső bajainál nálunk is nagyszerűen bevált, állatorvosok és gazdák egyaránt dicsérik. Az „Antegrin”-t, mint stomachikumot és enyhe laxánst, a horvát-szlavon-dalmát királyi kormány is nemrég engedélyezte és jóváhagyta, az országos vegytani intézet véleményezése alapján. Az „Antegrin” az egész monarchiában törvényesen van védve.

Népek és nemzetek.

Felrobbant vonat.

Most már bizonyos, hogy irka-firkákkal nem lehet a Balkán-félszigeti állapotokat rendezni. Hiába jelennek meg az orosz külügyminisztérium rendeletei, meg a török kormány irott parancsai, bizony az albánok rájuk sem hederitene, hanem tovább üzik galád játékukat.

A mult héten megint gyilkossági kísérletre vették egy konzul ellen, de hála Istennek, eredménytelenül. Észak-Amerika *beirutí* konzula volt kiszemelve áldozatul, kit azonban a rája irányzott lövés nem talált. Erre a hirre tüstént elindult egy amerikai hadihajó Beirutba, hogy a merényletet megtorlást követeljen Törökországtól.

Nagyobb dolog az, hogy a fölkelők ugyancsak a mult héten dinamittal felrobbantották azt a gyorsvonalat, mely Bécsen és Budapesten keresztül Konstantinápolyig szokta megtenni heti útját. A merénylet *Küelü-Burgasz* állomás alatt történt, mikor a vonat javában száguldott. Összesen husz ember vesztette életét, tizennyolcz pedig megsebesült. A forradalmárok azt mondják, hogy azért volt szükség a merényletre, mert meg akarják akadályozni, hogy a törökök katonaságot összpontosítsanak a vidékükre.

Ránk nézve azért aggasztó ez a vasuti merénylet, mert árt a mi külső kereskedelmünknek. Kereskedőink egy ideig aligha fognak a balkánfélszigeti városokkal vasuti összeköttetést főtartani.

Fehérek és feketék harca.

Nem irigylendő az amerikai néger sorsa. Senki se sziveli őket. Azért is százsoros jaj annak a négernek, aki a legcsekélyebb vétet elköveti. Ha a fehér bőrű lakosság rajta kapja, rögtön *meqlincseli*, vagyis minden bíróság és kihallgatás mellőzésevel a fára huzza. Ez a háboru a két emberfaj között mindig nagyobb mérveket ölt. Azelőtt csak azokat a négerket lincselték, kik főbenjáró bünt követtek el, vagy akik fehér asszonyokat támadtak meg, de most már a legcsekélyebb ok vagy *puszta gyanu* is elegendő a lincselésre. A szegény néger szászával hagyják el a városokat és bujdosnak. Most azzal az eszmével foglalkoznak, hogy jó lenne az európai keresztény hatalmakat felkérni, hogy lépjenek közbe érdekükben az amerikai kormánynál. Hát bizony, ha az Egyesült Államok kormánya önmagától nem ébred tudatára kötelességének, a vén Európa közbelépése mulhatatlanul szükséges. Elvégre a néger, azért mert fekete bőrű, nem helyezhető az állatok sorába.

Épnek maradt holttestek.

Ép idegzetű ember legyen az, aki el mer Palermóban látogatni a kapuczinusok sirboltjába. Vagy háromszáz év óta temetnek oda halottakat, azaz nem temetik, hanem csak a falakhoz állítják, vagy nyílt koporsóban fektetik le. A sirboltban olyan sajátságos a levegője, hogy nem egy holttest épségben maradt, ami egy kevéssé borzalmas látvány. Asszonyokat, leányokat, gyermekeket, papokat, főrangukat stb. látni ott ilyen módon. Crispi, a tavaly elhalt olasz miniszterelnök és kiváló államférfiu is szicíliai születésű lévén, abba a sirboltba kívánt temetkezni. Ezekben a napokban volt halálának évfordulója s erre az alkalomra külön ravatalra tették a nyitott

koporsóját: a holttestét már a mult évben a nápolyi Salafia-Miceli módszer szerint balzsamozták be úgy, hogy csodálatos módon tökéletes épségben maradt; Crispi úgy fekszik a palermói sirboltban, akár csak aludnék. S az a különös a dologban, hogy a nép most szentnek tartja, mert az olaszoknak odáig terjed a könnyenhiúsága, hogy mennyországbeli szentnek hiszi az olyan embert, akinek a holtteste épségben maradt. Olaszországban nagy bőségben vannak ilyen szentek s a nép nem igen vet ügyet arra, hogy bebalzsamozták-e őket, vagy nem? De Crispiről sok szépet és nagyot el lehet mondani, csak azt nem, hogy szent volt, bár palermói honfitársai a holttestének épsége révén akár a szentek litániájába is fölvennék.

Mai képünk.

Megy a juhász számaron. Ki ne ismerné Petőfinek, a legnagyobb magyar népköltőnek ilyen című gyönyörű népromanczát? Mai szép képünk ennek a közismert költeménynek kiegészítője. A busan hazabandukoló juhászt ábrázolja, ki későn érkezett haldokló babájához, — már csak a holttestét láthatta viszont. Vegyéték elő Petőfi könyvét és olvassátok el a képre vonatkozó verset.

JÓ KÖNYVEK.

Kedves olvasók! Rövid idő mulva egy gyönyörű könyvet fogok kiadni, olyant, *a melynek egyetlenegy keresztény család asztaláról sem szabad hiányoznia.*

A könyv szép történeteket, legendákat, gondolatokat stb. fog tartalmazni, a melyeknek tárgya mind a szentírásból van véve, azért a címe is az lesz: „*Olvassom a szentírást*“ . . .

Már most csak arra kérem a „Magyar Néplap“ jószívű olvasóit, rendeljék meg ezt a könyvet; a hosszú, téli estéken szivesen fogja olvasni az egész család és ez legalább némileg pótolni fogja a szentírást.

De ha már valaki nem is rendeli meg, legalább ismerősei, hozzátartozói körében szóljon egy-két szót és gyűjtsön néhány előfizetőt. A megrendelésnek minél előbb meg kell történnie, hogy a kinyomatáshoz szükséges költségeket mielőbb összegyűjthessem. . . .

A ki tehát megteszi azt a szivességet, hogy tiznél több előfizetőt gyűjt, annak ajándéku ingyen küldök egy példányt abból a szép könyvből. Egy ingyen példányt kap az is, a ki tiznél kevesebb megrendelőt szerez, de remélem, hogy azért a legtöbb olvasó tiznél többet fog szerezni.

A gyűjtők neveit köszönetem kifejezése mellett kiírom a „Magyar Néplap“-ba, csak az a fő, hogy a megrendelők pontos címét, nevét és az előfizetési pénzt mielőbb sziveskedjenek beküldeni. A t. gyűjtők saját címeiket is írják meg, hogy nekik is küldhessek egy ajándékkönyvet.

A diszes könyv, (a mely karácsonyi ajándéku különösen alkalmas lesz) előfizetési ára 4 korona. A kik nem előre fizetnek, azok csak 5 koronáért fogják megkaphatni.

Megrendelési cím: „Pázmáneum“ könyvkiadóhivatala Budapest, VIII. Mária-utca 11. Tisztelettel

Károlyi Gyula.

pedig holnap az egész város többet tud rólad, mint te akarnád.
Magamon kívül voltam.

— Ki jogosít fel arra, hogy ily gyanúsítással illess? Rajta! Mondj ki a városban tetszésed szerint mindent, de házamból ebben pillanatban pusztulj. A szomszédokért kiáltok.

Néhány lépést tettem az ablak felé, de ő utánam ugrott és megragadott.

— Ki jogosított fel? ... Az atyád, kicsikém, az atyád.

Ördögi kacaj tört ki most belőle s a gyertyafénye egy pár szurós tekintetű, szürke szemet világitott meg, melyek anyira ismerősök voltak előttem. Abban a pillanatban megtudtam, hogy a halál híre költött volt, melyet önmaga koholt valamely czél érdekében. A kétségbeesés rendkívüli erőt öntött tagjaimba, kitéptem magam kezei közül, hogy leránthassam álarczát.

Ismerlek, Planto, — kiáltottam, — de számot adsz miattam a törvényt előtt.

— Odáig még nem vagyunk, galambom, — felelte s e pillanatban már éreztem mellemben a vasat. Azt hittem, meghalok...

A doktor borzongott. Világos nappal volt, de úgy érezte magát, mint mikor a sötétben szellemekről beszélnek. Mintha hallotta volna ennek az ördögi embernek a rekedt nevetését, mintha fényleni látta volna azokat a szurós, szürke szemeket.

— Tehát azt hiszi, — mondta kis szünet mulva, — hogy Planto nem halt meg, hanem azonos azzal, a ki kegyedet leszurta.

— Hangja és szemei bizonyítják. Az a kendő, melyet tegnap önének gondoltam, megerősítik hitemet. Nevének kezdőbetűi ki vannak húzva rajta.

— S ön felhatalmaz arra, hogy intézkedjem? Elmondhatok-e mindent a törvényt előtt, a mit hallottam?

— Mindent. Nincs más mód hátra. De ugyebár, doktor, Bolonhoz is elmegy s annak is elmondja? Önnek hinni fog, meg aztán Szerafinát is ismeri...

— Szabad-e még azt is tudnom, ki az a követ, kinél elrejtőzött? — Martinow báró.

— Hogyan? — örvendezett Lang, — Martinow báró?

— Ismeri őt? Követ volt Párisban s utóbb Pétervárot.

— Oh, akkor rendben vagyunk, — mondta az orvos és bol-dogan dörzsölgette kezeit. — Ismerem; tegnap óta itt van. Már hivatott is engem. A Portugál szállóban kvartélyoz.

Köny csillogott az énekesnő szemében és jámbor érzések töltöttek be szívet.

— Így hát egy férfi, — kit száz mértföldnyire képzeltem innen, ide kerül, hogy szavaim igazságát bizonyítsa. Keresse föl. Ah, ha Carlo hallgatózhatna s ha ő is elhinné, hogy igazat szóltam!

— Ugy lesz; ő velem fog jönni. Isten vele, kedves gyermek, legyen egész nyugodt, még jó napok várnak magára az életben. Az orvoságot használja szorgalmasan: minden órában két kanállal.

fölvilágosítottak. És mégis, inkább halni voltam kész, mint egy percenél is tovább időzni e helyen. Olykor észrevettem lakásunkkal szemben egy leányt, kit olaszul hallottam beszélni; nem ismertem őt, de hát ismertem-e egyáltalán valakit az óriás városban? — A hazai hangok bizalommal töltötték el, hozzá akartam menekülni, hogy térdenállva kérjem tőle megmentésemet.

Reggel hét órakor megreggeliztem. Mindenki aludt még, a szolgák nagy része is. Csak a portástól volt mit tartanom. De gondolta-e vajjon, hogy a pompa eme csarnokából valaki szabadulni kíván? Megpróbáltam; egyszzerű, fekete köpenyemet magamra vettem és lesiettem a léposókon; térdeim a portás fülkéje előtt meginogtak, de nem vett észre s én ekkor szabad voltam.

Jobbra, az utca tulsó felén lakott az olasz leány. Keresztül ugráltam a széles utat és megkopogtattam a kaput, melyet egy szolgáló föltárt előttem. A fekete hajfűrtű kisasszony után tudakozód-tam, ki olaszul beszél. A szolgáló mosolygott.

— A kis Szerafina ő méltóságát gondolja?

— Azt, azt; vezessen gyorsan hozzá.

Ugy tett, mintha megfontolná a dolgot, de könyörgéseim hatot-tak rá. Egy második emeleti szobába vezetett föl s a komornának meghagyta, hogy jelentsen be engem a kisasszonynál. Odakim azt hittem, hogy a csinos olasz leány magamfajta helyzetű nő lehet, de mihelyt a környezetből más következtettem, szégyeltem, hogy egy nemes urinó előtt kell föltárnom állapotomat. Immár azonban nem volt időm ujjabb elhatározásra, a komorna visszajött és urnője ágya elé vezetett. Ő volt az, a szép ifju hölgy, kit olaszul beszélni hallottam. Térdre hullva kértem segítséget. Egész élettörténetemet el kellett mondanom. Megindultan hallgatott végig és ígéretet tett, hogy megsegít. Annak a szolgának, a ki fölvezetett, a legszigorubb titok-tartást parancsolta, nekem pedig egy kis udvari szobácskát nyitta-tott, ellátott munkával, élelemmel s így fölöttem el néhány napot, — örvendő megszabadulásomnak, reszketve a — jövő miatt.

Egy kis nemet fejedelemség követének háza volt az, a hol oltalomra találtam. Az olasz nő a követ huga volt, ki Párisban az ő oldalán neveltetek. Jóságos, szeretetreméltó teremtés, a kinek jó tetteit sohasem felejttem el. Mindennap bejött hozzám és megvigasz-talt. Arról is értesített, hogy a követ kémelelni küldte cselédeit a gonosz ember házába, a hol most nagy a fölfordulás, de azt takar-gatni iparkodnak. Az ottani alkalmazottak titokteljesen suttognak arról, hogy egy kisasszony a második emeleti ablakból a Szajna csatornájába vetette magát. Különös! Az én szobám odaát sárokszoba volt, melynek egyik része az utcára, a másik pedig éppen a csator-nára nyílt. Visszaemlékeztem, hogy ama reggel a csatorna felé első ablakot föltartam, mely aztán valószínűleg úgy is maradt és innen magyarázzák eltűnésemet. Szerafina is ez időtájt készült vissza menni Olaszországba s oly jóságos volt, hogy magával vitt. De még többet tett. Rábirta szüleit, hogy gyermekük gyanant tekint-

senek engem. Kiképeztettek és szabadság, élet, művészet virult számomra. Azonkívül sok egyebet köszönhetek neki. Piacenzában megismerkedtem Boloni karmesterrel, a kiről megjegyzem, hogy nem olasz származású; észrevettem, hogy szeret, de sohasem vallotta meg. Nemsokára megkaptam az itteni színház meghívását. Az önök varosa megbecsült engem, jóakarátában részesített, életem s hírnevem mocskotalan volt és e hosszú idő alatt soha férfi nem időzött nálam, mint — pirulás nélkül valloam be ezt a szép viszonyt — mint — Boloni, a ki csakhamar utánam jött... Ön ismeri most életem folyását, mondja, rászolgáltam-e arra a súlyos büntetésre, a mely ért? Elkövettem-e valami irtózatot vétkeket?

VII.

Az énekesnő befejezte elbeszélését s az orvos élénken fogott vele kezét.

— Szerencsésnek érzem magamat, — mondotta, — hogy ama kevesek közé tartozom, kikkel kegyed élete folyamán találkozott. Anyit ugyan nem tehetek érdekében, mint a kedves kis urnó, de rajta leszek, hogy szomorú sorsán fölmenthesem. Megpróbálom azt a szeleburdi barátját kibékíteni. De mondja csak, micsoda származásu voltaképpen ez a Boloni?

— Nagy kérdés, — válaszolta a nő kitérőleg. — Csak annyit tudok, hogy születésére nézve az ön honfátása s ha nem csalódom, családi viszonyok útján el néhány évre hazájából. Azelőtt Angliában és Olaszországban tartózkodott; körülbelül háromnegyed év előtt került ide.

— Hm! De hát mért nem mondta el neki mindezt már régen, a mit most nekem elmesélt?

A léányt pirulásra készítette ez a kérdés és lesitött szemmel felelt:

— Ön az én orvosom és atyai barátom. Önnel úgy beszéltem, mint gyermek beszél atyjával. Amde elmondhattam volna-e ezeket egy fiatal embernek? Amugy is ismerem borzasztó féltékenységet és könnyen szíkrát fogó gyanúját, hát nem merészeltem neki elmesélni, hogy micsoda hálóból szabadultam ki.

— Tisztelem és csodálom érzéseit. Maga egy jó gyermek és higgye meg, magamtólja öreg embernek jól esik, hogy a régi idők erkölcsi értései bukkannak, mert manapság az a divat, hogy elkeintenek az — erkölcstől. De még nem tudok mindent. A vigadóban töltött este, ama iszonyatos éjszaka...

— Igaz, még egyeb mondanivalóm is van. Sokszor, midőn magányomban visszagondoltam megmenekülésemre, áldottam a gondviselést, hogy abban a párisi házban öngyilkosnak vélték engemet, mert bizonyos voltam benne, hogy ha az a gyatázatos ember csak parányi séftessel is bír életben maradásom felől, előttem volna, hogy áldozatát visszahurcolja vagy semmivé tegye. Mivelhogy sok ötrfrankost fizetett értem. Ez volt az oka, hogy Piacenzában sok kedvező

színházi ajánlatot utasítottam vissza; féltem a nyilvános föllépéstől. Végre mészéli ott időzés után egy reggel valamely párisi újságlapot adott Szeráfina kezembe, melyben az állt, hogy Planto meghalt.

— Planto? — szót közbe az orvos. — Így hívták azt az embert, a ki magát mostohaatyjától elragadta?

— Igen... A halálhírek megörültem, mert utolsó aggodalmamtól szabadultam meg és immár mi sem állt többé utamban, hogy jöteveimnek tovább ne legyen terhére. Néhány hét múlva már B. ben voltam. Tegnapelőtt este a vigadóba mentem és — beismerem — meglehetősen vidám hangulatban voltam. Boloninak nem volt szabad tudni, hogy micsoda jelmezben leszek, mert úgy határoztam, hogy megtrefálom őt, azután majd meglepem. Egyszer, a mint egyedül sétáltam a teremben, egy ismeretlen ezt sugta fülembbe:

— Kicsikém, mit csinál nagybácsid?
E szavak lesújtottak... Nagybácsim! Hisz nincs és nem is volt nagybácsim, csak az az egy, ki a világ előtt annak mondta magát: Planto. Alig tudtam összezsédeni magamat, hogy megfeleljek:

— Kedves maszk, tévedsz!

Tova akartam sétálni, hogy a nyugsgó tömeg közé rejőzzem, de az álarvos karon fogott és erősen odalánczolt magához.

— Kicsikém, ajánlom, maradj nyugodtan velem, máskülönben elmondom az embereknek, hogy micsoda farsaságban fogottál azelőtt. Megsemmisültem. Lelkemre homály borult, csak egy gondolatom volt: a szegénytől való félelem. Mit tehetek én szegény, védtelen leány, ha ez a férfi, bárki legyen is — lyves dolgokot kikürtől a világnak?... A világ bizony hitt volna neki és Carlo, ah! Carlo nem lett volna az utolsó, a ki megátkoz engem. Mint akaratnélküli báb követtem ez embert. A legborzasztóbb szavakat sugta nekem, többek közt azt is, hogy nagybácsim — mikég Plantot következtesen nevezte, szerencsétlenem lett matlam, atyámat, családomat a kárhazatba löktem... Tovább nem tudtam tünni, kitéptem magam karjából és kocsim után kiáltottam. A mint a lépcsőkön körülnéztem, nyomomban láttam a rettenetes alakot.

— Haza kocszizom veled, kicsike, mondta irtóztató nevetéssel, — még néhány szót akarok mondani.

Érzéseim elhagytak s úgy éreztem, mintha elájulnék. Csak a kocsiiban tértem ismét magamhoz; az álarvos melletttem ült. A kocsi-ból kiszállva, lakásomra mentem s ő — követett. A szobában újra kezdte mondókáját s mivel én halálos félelmek közepette attól tartottam, hogy a cselédek előtt még elárul engem, kiküldtem Babettet.

— Mit akarsz itt, nyomorult?! — kiáltottam abbéli dühömben, hogy így megsértett ez az ember. — Mi rosszat tudsz rólam mondani? En akaratom ellenére kerültem abba a házba s el is hagytam, mihelyest megtudtam, mi vár ott reám.

— Kicsikém, ne okoskodj! Két szabad ut áll előtted. Az egyik az, hogy rögtön itt helyben tízezer frankot adsz nekem aranyban vagy ékszerekben, a másik, hogy Párisba jössz velem. Különben

Kedvderítő.

A cigány. Éhes is, fázik is a cigány. Egy gazdember így szól hozzá: „Bizony dádé, jobb volna, ha dolgozni mennél!” — Hát aztán kend mi az ördögnek vána a világon? — vágja vissza nagy mérgesen a cigány.

A hosszú élet titka. „Hogyan magyarázza meg azt a dolgot, hogy Mathusálem oly sokáig élt?” — „Hja könnyű volt neki! Az ő idejében még nem volt se villámos vasut, se automobil gépkocsi, se vakbél-operáció, se jegesvíz, — hát hogyne élt volna sokáig!”

Tanulságos állatmese. Egy napon az oroszán, a sakál és a hiéna elmentek együtt vadászni. Csakhamar zsákmányul ejtettek egy bárányt.

— Ki osztja fel hármunk közt a prédát? — kérdezte az oroszán. A sakál nyomban ajánkozott: „Én, mert a legfiatalabb vagyok.” S felosztotta a bárány husát három egyenlő részre.

— Melyik az enyém? — kérdezte az oroszán.

— Válassz magad, mind egyenlő — felelte a sakál.

— Sakál, te nem értesz a felosztáshoz! — Szólt a puszták királya és egy csapással leterítette a sakált.

Ekkor a hiéna ajánkozott, hogy ő felosztja a húst és négy részre osztotta a prédát.

— Miért osztod négy részre? — kérdezte az oroszán.

— Mert négyen vagyunk. Az egyik rész az oroszáné, a második a tied, a harmadik a „vörösszemű” (így nevezik Afrikában az oroszánt).

Az oroszán csodálkozva szólt most:

— Ki tanított téged ennyi bölcseségre — hiéna?

— Az a csapás, a mely megölte a sakált, felelte a hiéna és elsietett a maga negyedrésnyi prédájával.

Közgazdaság.

Szilvatermés Nagybányán és a zsidók. Nagybányán az idei szilvatermés jól „beütött.” A bőség hírére igen sok németországi (berlini) kereskedő jött arra a vidékre szilvát vásárolni s 4 koronáról 10 koronára emelték a szilva árát. A mult héten több ezer mm. szilvát szállítottak ki Berlinbe. A gazdák-nak tehát volt okuk örülni, de örömük poharába csakhamar üröm cseppent. Ugyanis a berlini kereskedők nyomában százával jöttek a gácsországi ravasz zsidó ügynökök s mindent elkövettek, hogy a vásárló kereskedő valahogy ne találkozzon a termelő gazdával. Ezek az ügynökök 4—5 koronával vásárolták össze a szilvatermést s nyomban eladták a berlinieknek 10 koronáért. E miatt most nagy az elkeseredés. De hiába, most már késő. Miért is nem hallgattak az okos szóra, amikor többek közt a „Magyar Néplap” is évek óta figyelmezteti a gazdáközöniséget, hogy a zsidó ügynököktől úgy óvakodjon, mint a tüztől. Az is hiba, hogy az odaváló gazdasági egyesület nem tájékoztatta előre a termelőket a szilva árának emelkedéséről.

Szőlősgazdák tanácskozása. A szőlősgazdák egylete minap Balaton-Almádiban tanácskozást tartott. Arról volt szó, hogy a szőlőtermelőknek szövetkezni kell, ha mostani nehéz viszonyaikon segíteni akarnak. Kellő összetartás mellett a szőlőtermelés odafejlődhetik, hogy méltó helyet foglalhat el a világversenyben. Elhatározták, hogy a boritaladó leszállítását fogják kérni a kormánytól és a képviselőháztól. Igen szép kioktatást adott Márton Dénes szőlőszeti felügyelő a szőlőmunkások hibáiról, a minő pl. a sűrű ültetés, hibás vesszőajtás és legyökerezés. Szóvá

tették a tanácskozáson azt is, hogy pincze-szövetkezeteket kell létesíteni, mert csak így lehet a bornak nagyobb értéket szerezni. Akik ezen az összejövetelel részt vettek, azok sok tanulságot szedtek magukba.

A bánsági termés. A délvidék, és egyuttal az ország leggazdagabb gabonatermő vármegyéjében, *Torontálban* már végett ért az aratási munka. A termés átlagban számítva holdankint a következő: buza 8 métermázsá, rozs 7 mm., árpa 8 mm., zab 9 mm., kukoricza 14 mm. és burgonya 80 mm. A vármegye termése általában jó középtermés, vannak azonban egyes helyek, hol a buza 12—14 métermázsát, a rozs pedig 18 métermázsát adott holdankint. A vármegye déli részében a Dunafelé gyöngébb a termés, mert itt a *drótféreg* pusztított.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: Tiszavidéki uj 7.40 fejmegyei uj 7.40 pestmegyevidéki uj 7.30 bánsági 7.35 bácskai uj 7.45 A mult hét óta az árak emelkedtek.

Árpa: 5.40 kor. Az árak szilárdabbak.

Rosz: 6.00 kor. Az árak szilárdabbak.

Zab: 5.40 kor. Az árak szilárdabbak.

Tengeri: belföldi: 6.00 kor.

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Szerkesztői üzenetek.

B. T. M.-Kövesd. Téved, mert a lefözlött tejet itt-ott már nálunk is használják malaczevelésre, a mikor a malaczkok már el vannak választva anyjuktól. De már két hetes korukban is adhat nekik zuzott árpát, hogy hozzászokjanak a szemes eledelhez. A továbbiakra nézve igen helyes irányelvei vannak. A fejlődést igenis elősegíti a tej, de nem árt közéje árpát keverni. Szemes eledelnek jó az árpa, de a kukoricza nem. Jelentkezését tudomásul vettük. — **L. I. Vereb.** A vaáli főszolgabírótság fogja elintézni. — **Ó. Antal.** Kőszót adjon (egy darabban) a marhának, mert abból annyit nyal, a mennyire szüksége van. — **M. M. Báránd.** Iskolai képzettsége alapján csakis irodaaltiszt lehet a posta és távirada igazgatóságnál. De így is kérdés, van-e üresedés mostanában? Majd utána kérdezősködünk és megírjuk levélben. — **Szemes olvasó.** A reklamált hír három hét előtt jelent meg lapunkban. — **Iskola-utca.** Haladéktalanul jelentkezzen a térparancsnokságnál. Egy-két napra okvetlen lecsukják a mulasztásért, de ezzel a kis bajjal nagyobb bajnak veszi elejét. — **Sóskut.** Irjon erre a címre: Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő urnak Gödöllőn. De a kérvényt a földmivélségi miniszterhez kell czimezni. A kért könyv már nem kapható. — **G. B. I. Pázmánd.** A verszetet nem kerüli el sorsát. Ide kell fordulni felvilágosításért: Magyar Gazdaszövetség, VIII. Baross-utca 10. Údv! — **Csépai Máté.** A Fehér Kereszt egyesülethez bármikor fordulhat. Irja meg kérését az egyesület igazgatóságának (Budapest, IX. Tüzoltó-utca 9.) bizton hisszük, hogy kedvező választ nyer. — **F. A. Inota.** A székesfehérvári árvaság megadhatja rá az engedelmet. Az örökségi kérdés bonyodalmait csak egy lelkiismeretes, keresztény ügyvéd oldhatja meg. — **Többeknek.** Egy kis türelmet kérünk. Mindenkinek fogunk válaszolni.

Kérünk czimeket, a hová mutatványszámot érdemes küldeni.

M. kir. szabadalom és védjegyek által védve.

PURGO

Egészsége érdekében

figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy székrekedés (dugulás) esetén a legenyhébb hatású cukorkaizú kitünő hashajtó, a dr. Vámosy egyetemi m. tanár által felfedezett és m. kir. szabadalom által védett és védjegyzett „PURGO”, a mely nemcsak felnőtteknek, de gyermekeknek, sőt csecsemőknek is adható kitünő eredménnyel. Bizonyítják ezt egy Magyarországi, mint a külföld legelőkelőbb egyetemi tanárai, kik közül felemlíthetjük Prof. dr. Biedert titkos tanácsost, Prof. dr. Kohts strassburgi, Prof. dr. Novak drezdai, Prof. dr. Tunnicliffe londoni stb. stb. világhírű egyet. tanárokat. Nagy kitüntetés érte e zseniális magyar találmányt akkor, a midőn a „PURGOT”

Ő szentsége XIII. LEÓ PÁPA

vatikáni gyógytárába már többször rendelték.

————— I doboz ára I korona. —————

Kapható minden gyógy-
tárban és a gyárosnál:

„ANGYAL” gyógytár
az egyetemi klinikának gyógyszerészállójára

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 39/b.

Óvás.

Mint minden jó és hasznos szer, úgy az általam forgalomba hozott „Székely mentőszer” máris utánoztatik. Tekintve, hogy mióta a nagyközönség ezen kitünő házi szert megismerte, ennek kelendő-sége is folyton fokozódik. A vissza-élések megakadályozása végett ezt

„Indaszesz”

örvényesen védjegyzett név alatt hozom ezentul forgalomba. Ezen székely havasi gyógynövények leparlatának hatása meg-
lepő. 1. **Külsőleg:** Fejfájás, nátha, influenza, köszvény, csúsz, tagszaggatás, idegfájás, izzadás, viszketegség, hajhullás és korpásodásnál, fogfájásnál és szájviznek a fogak ápolására; 2. **Belsőleg:** Étvágytalanság, hányási inger, szelgöres, rekedtségnél és köhögéstől származó mellfájdalmaknál. Ára I üvegnek I korona.

Készíti: BALÁZSOVICH SÁNDOR gyógyszerész
Sepsi-Szentgyörgy (Erdély) Kossuth-tér 10.,
ki bérmentve küld bárhová indaszeszt:

3 üveget 3 korona 85 fillérért,
6 „ 6 koronáért,
12 kis próbaüveget 5 koronáért.

Budapesten kapható: TÖRÖK J. gyógyszerertárban Király-
utca 12. és NERUDA NÁNDOR-nál Kossuth Lajos-utca 7. sz.

Beteg állatok szánalomra méltók!

„ANTEGRIN” háziállatok öv- és gyógypora, disznó-
nak, lónak, szarvasmarhának, juhnek
tollasoknak, használati utasítás szerint (3—4-szer naponta
2—3 evőkanállal, kor és nagyság szerint) adatik azonnal,
a mint rendetlenül esznek és székeletjük megszűnik. Az
„Antegrin” disznók étvágytalansága, lesóványodása, rossz
emésztése és székrekedése, giliszták ellen kitünően hat,
lovak étvágyhiánya, keh és ebből eredő nehéz légzés

Törv. védve.

ellen, tületetésnél és vértisztítóul; tehének
véres vagy rossz, valamint kevés tejelése,
puffadtsága ellen; tollasok hullása ellen.
Altalában egy egyszeri adag alig kerül
3 krajczárba, melylyel nagy kárt elhári-
tanak azok, a kik övszerképen és étvágy-
gerjesztől hébe-korba adva, hizlaláskor
is mindig már előre megrendelik, például
100 drb sertés közt a dögöt
megszüntetni 10--15--20 kilo-
gramm szükséges. Egy te-
keres ára 2 korona, mely
elég 2 süldő megmentésére.
Egy kilogramm ára 4 K. Két
és fél kilogrammot tíz ser-
tésre csomagolással 10 K. 32
fillérért már bérmentve is
küldöm. Öt kilogramm 20 K.
helyett 19 K.; de 10 kilo-
gramm csak 34 K.

Kaphatók posta vagy utánvétellel
küldve, csakis

Dr. DÁVID VIKTOR gyógyszerész-tudor, a magy. kir. ter-
mészetudományi társulat rendes tagja
„Szent István király” gyógyszerertárban Eszék, alsóváros.

Szent Antal hívei részére

MŰFOGAK és fogsorok jótállás mellett
tétetnek be, javítások olcsón
elvéllaltatnak. — Vidékiek ré-
szére a műfogak gyorsan készíttetnek.

NOVÁK MÁRTON
rég, többszörösen kitüntetett fogműtermében
IV., Városház-utca 3. sz. (volt Granátos-utca).

Csak RETHY-félét fogadjon el!

Ne aggódjon,

ha bármint betegség győtri is, rendelje meg a Pádusi Szent Antal Balzsamot Bámulatos az az eredmény, melyet a Pádusi Szent Antal balzsam gyógyító hatásával elért, már egy üveg felhasználása után is! Felőtlékni és gyermekeknek egyaránt használható, kép a következő bajoknál:

Mindennemű gyomor-bajnál, étvágytalanságnál, főfájásnál, ha az idegek származik, hideglelésnél, hasbántalmaknál, cökredésnél, vese- és májbajoknál, izom és osz bántalmaknál, továbbá köztvényél úgy bevéve mint bedőrszive utólerhetően hatása van.

Kapható a feltalálónál:

Hübner László gyógyszerésznél
Budapest Király-utca 12.

Csak akkor valódi, ha a feltaláló pecsétjével és pecsétjével van ellátva és kőorsóba van. Ara 1 korona 20 fillér, használati utasítás mellékelve van minden kőrsóhoz.

A gyermekek réme

a számarhurut egyetlen gyógyszer.
A „Syrup contra pertussin Orientalis.”

Hatása biztos, néhány nap alatt föltétlenül megszünteti minden kellemetlen következményeivel együtt. Egy üveg ára 2 korona. Postadíj a rendelőt terheli. Kapható a készítőnél: Bordás János gyógyszerárban Jászberény 11. házszám. Budapesten Török József Király-utca és Dr. Egger Váci-kört s az ország összes gyógytáraiban.

Óvja az egészségét!
Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

KRISTÁLY ÁSVÁNYVIZ

Arjegyzés kívánatra mindenhol díjmentesen kéldek. — Vidékre 25 vagy 50 üveges ládák a fuvardíjat oda és az üres üvegekért vissza fizet.

SZT. LUKACSFÜRDŐ KUTVALLALAT
BUDÁN.

Első délmagyarországi oltáráépítész, szobrászat és aranyozó műintézet.

Alapított 1890-ben.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy műtermemet kibővítettem, melyben készítek új oltárokat, szószékeket, stáció-képeket vasra és plévre festve és faragva domborművel polichromirozva márvány kidolgozva, valamint oltárokat újból festek, márványozok és aranyozok. Régi oltárképeket kijavítok és megújítom. Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével helyreállítom, Jézus, Mária szive szobrai, Pádusi Szent Antal szobrai fából faragva s polichromirozva.

Cm. 100	110	120	130	140	150
kor. 100	120	140	160	174	194

Terracotta kőmasszából polichromirozva:

Cm. 100	120	140	150
kor. 72	100	120	130

Olasz árak és pontos kiszálgásról gondoskodik. Szállítási díj a kőrsóhoz tartozik.

Nagy Nep. János
Temesvár-Józsefváros, Bonáz-u. 6. sájtát ház.

Jótéménynek bizonyul minden családban a — **Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé** használata.

Gondos háziasszonyok késlekedjék tovább az egészséges kávé italt bevezetni.

A legajánlatosabb pótkávé és a legjobb és legkedveltebb pótlás a babkávé helyébe.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé csakis az eredeti csomagokban valódi, a melyeken a „Kneipp” védjegy és a **Kathreiner** név rajta áll.

Oleó cseh ágytollak!

5 kiló sőtét fosztott 9 k. 60 fill. jobbminőségű 12 kor., fehér pehelykönnyű fosztott 18 kor., 24 kor. hófehér pehelykönnyű fosztott 30 kor. Szállítás bérmentve utánvétellel.

Csere és visszavétel a szállítási-díj megfizetése mellett engedélyeztetik.

Benedict Sachsel, Lobes II.
Posta Pilsen Csehország.

A Szent-György-életbalzsam

kigyógyít minden beteget, bármily betegségben szenvedjen is, mindenkinek visszaadja a már elveszettnek hitt egészségét és tartós használatnál meghosszabbítja sok évvel a kigyógyult valamint az egészséges ember életét.

Ha valaki gyomor- vagy hasgörcsökben szenved, ha gyomrát elrontotta, hányási ingere van, rossz íze és szaga van a szájának, vagy pedig gyomorgége, kolikája, szelgőrese, rossz emésztése, hideglelése van, nincs étvágya stb., egy kávéskanálnyit ezen életbalzsamból elég, hogy a legerősebb fájdalmak azonnal megszűnjenek és egy pár napi használat után ezen betegségek és fájdalmak soha sem jönnek többé vissza, különösen külsőleg is jól bedörzsöljük a fájdalmas testrészeket. — Csodálatos hatása van ezen Szent-György életbalzsamnak a következő bantalmaknál u. m. csontfájás, megmevevés, köszvény, lálas, szuras, arczgatás, fejfájás, fogfájás stb. Egyszir dörzsölés után megszűnik, az emberi és teljesen feltrisztítatlan vagy vízzel a legerősebb fogteti és mindennapi az soha sem jön igen hathatós ezen és torokbajoknál, szédülés, ájulással, valyutóresnél, lejtőláznál és minden néli, külső és belső Ezen Szent-György életbalzsamot, a szenvedő emberiség ezen jöltevéjét, ezen életmentőt és életfialitót, a mely eddig még mindenkinek használt, a ki megpróbálta, mindenkinek meghozhatja a gának és pedig a „FEKETE SASHOZ” címzett városi gyógyszerártól, TEMESVÁR, Szent-György-ter 3. szám, a mely gyógyszerár 5 üveget küld 3 koronaért, 10 üveget 5 koronaért, 20 üveget 9 koronaért használati utasítással együtt, a posta- és esomagolási költséget a gyógyszerár is maga fizeti, azonkívül pedig minden 10 üvegen felüli rendelésnél, 10 üvegenként 1 üveg ingyen jár.

Védjegy.

Pontosan kell írni a címet és vigyázni kell arra, hogy minden üvegen rajta legyen az itt látható védjegy a „SZENT-GYÖRGY LOVAGGAL”.

Patkányirtást

egy évi jótállás mellett személyesen eszközöl, díjazás eredmény bemutatása után

Fürst Hermann

hatóságilag engedélyezett patkány-, egér- és főregirtó

BUDAPEST,

VL, Csengery-utca 39. sz.

+ Soványság. +

Szép telt testformát nyerhet a mi keleti erőporunk által. Kiténtve arany éremmel Páris 1900 és Hamburg 1901. Jótállunk arról, hogy 6-8 hét alatt 30 fontot gyarapodik. Orvosi rendelés. Szigorúan becsületes — nem csalás — számtalan köszönőlevél. Egy doboz ára használati utasítással 2 korona 50 fillér utalványra vagy utánvételese (a posta díja külön).

D. Steiner Ferencz és Társa
egészségi intézet
BERLIN 55. Könyvkereskedés 78
Török József gyógyszerárban
Budapest, VI., Király-utca 12.

A főtisztelendő Papság

részére állandóan nagy raktárt tart

papikabátokban, Ferencz József öltönyök

és mindennemű kész ruhákban

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett

az „ANGOL KIRÁLY”

Budapest, IV., Károly-körút 16.

Külön mértékosztály!

Első országos műfestészeti és iparművészeti Intézet.

Blaskovics BÁTORY MIHÁLY műfestész

Szabadka VII. ker., Erdő-utca 66.

A főtiszt. papságnak bíboros hercegprímás ó Eminentiaja 67698. szám alatt és Tolnai Festetich Tasziló gróf úr ó nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ó nagyméltósága Csáska Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők s mómárványozóktól nyertem.

Templomfestés stíl szerint. Gips-, márvány (stucco). — Oltárképek, oltárépítés és márványozások. — Tervek, rajzok készítése, nagyítása.

Oltárképeket

megrendelésre elvállalok művészi kivitelben, bármennyi attal

2-40 m. magasság és 1-40 m. szélességben 70 frt.

1-80 m. magasság és 1-20 m. szélességben 40 frt.

0-83 m. magasság és 0-55 m. szélességben 20 frt.

Kivánatra bármilyen nagyságban, jutányos áron.

Szegényebb egyházaknak 25% engedmény!

Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsátatnak

Hajfiatalító

eddig utólérhetetlen szer, mely az ősz hajnak néhány nap alatt visszaadja eredeti színét és fényét, megszünteti a korpa- képződést és hajkihullást, nem festőszer, nem piszkít, lemosni nem lehet. Negyedliteres üveg ára 3 korona. Fülöp György-nél Budapest, Baross-utca 15. sz. és Török József gyógyszerárban, Király-utca 12.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyít és felüdít kezesség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértelulása, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothallás, a szivverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok gyomorgörcsök és egyéb

görcsök, az étvágytalanság, a R. D. 36967. szám. még sok más oly bajban, s melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a leghálátatosabb óvószert az emberi szervezetet megrohanó betegségek ellen.

Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az Irodámban lévő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hála-lásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők.

A kit legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Rözponti eladási és szétválasztási hely a bel- és külföld részére.

MÜLLER ALBERT, Budapest, Vadász Kálmán-u. sarkán 21/Gy.